

Κεφάλαιο 5 - Το Περιβάλλον και η Επιχειρηματικότητα: Δημόσιες πολιτικές για τη Στήριξη της Επιχειρηματικής Δράσης

Σύνοψη

Το εσωτερικό και το εξωτερικό περιβάλλον επηρεάζουν και καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την πορεία, ανάπτυξη και εξέλιξη της επιχείρησης. Η επιχειρηματική δραστηριότητα και η επιχειρηματικότητα επηρεάζουν άμεσα τους ρυθμούς οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Στόχος του κεφαλαίου αυτού είναι να μας εισαγάγει στα βασικά θέματα του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος της επιχείρησης και της επιχειρηματικής δράσης, καθώς επίσης και στη διερεύνηση των δημόσιων, κρατικών πολιτικών και κινήτρων για την ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Η επιχειρηματική δραστηριότητα θεωρείται βασικός μοχλός κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης και γι' αυτό η οικονομική πολιτική αλλά και η κρατική παρέμβαση θα πρέπει να στοχεύουν άμεσα στην προώθηση και ανάπτυξή της.

Η επιχειρηματικότητα και η επιχειρηματική δραστηριότητα καθορίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία και το πλαίσιο της ανάπτυξης και επηρεάζουν άμεσα την οικονομική και κοινωνική ζωή και τα βασικά μεγέθη, όπως για παράδειγμα τη παραγωγή, την απασχόληση, ανεργία, εισοδήματα, επενδύσεις, αποταμιεύσεις, κατανάλωση, ανταγωνιστικότητα, ποιότητα ζωής και ευημερία.

Τα θετικά μακροοικονομικά μεγέθη και η οικονομική σταθερότητα σε μια χώρα δημιουργούν το κατάλληλο εκείνο ευνοϊκό οικονομικό και κοινωνικό περιβάλλον για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.

Τα εξειδικευμένα μέτρα της οικονομικής πολιτικής και οι κρατικές παρεμβάσεις, όπως για παράδειγμα η ενίσχυση των κινήτρων, των επιδοτήσεων, των φορολογικών διευκολύνσεων, αλλά και η οικονομική σταθερότητα στοχεύουν στη στήριξη, τόνωση και ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της επιχειρηματικότητας και κατά συνέπεια στην ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας και της ανάπτυξης

Όταν θα έχετε τελειώσει τη μελέτη του κεφαλαίου, θα είστε σε θέση να

γνωρίζετε τη σημασία της επιχειρηματικότητας και τις επιπτώσεις της στο κοινωνικό πλαίσιο.
καταλάβετε την έννοια, τα χαρακτηριστικά και τη σημασία του εσωτερικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη και εξέλιξη της επιχείρησης.
καταλάβετε την έννοια, τα χαρακτηριστικά και τη σημασία του εξωτερικού περιβάλλοντος για την ανάπτυξη και εξέλιξη της επιχείρησης.
αντιληφθείτε τις κυριότερες δημόσιες και κρατικές πολιτικές γύρω από την επιχειρηματικότητα, την ανάπτυξη και εξέλιξη της επιχείρησης.
καταγράψετε διάφορα κίνητρα και τη σημασία τους που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα, την παραγωγική διαδικασία, την επιχειρηματικότητα, την ανάπτυξη και εξέλιξη της επιχείρησης.

Προαπαιτούμενη γνώση

Προκειμένου οι φοιτητές να έχουν μια ευρύτερη πληροφόρηση αναφορικά με τα θέματα που αναλύονται στο παρόν κεφάλαιο, έναν εμπεριστατωμένο οδηγό για μελέτη αφορούν οι πηγές:

3. Πολυχρονόπουλος, Γ., Κορρές Γ. (2005). Βασικές Αρχές Οικονομίας και Διοίκησης. Αθήνα: εκδόσεις Σταμούλης. Στο βιβλίο αυτό, μπορείτε να βρείτε μια αναλυτική παρουσίαση του περιβάλλοντος, της κρατικής παρέμβασης, και της οικονομικής πολιτικής αναφορικά με την στήριξη και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.
4. Καραγιάννης, Α., Κορρές, Γ., & Ζαρίφης, Α. (2001). Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη. Αθήνα: εκδόσεις ΟΕΔΒ. Μπορείτε να βρείτε μια αναλυτική παρουσίαση των βασικών οικονομικών πολιτικών για την στήριξη, ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Εννοιες Κλειδιά: Εσωτερικό περιβάλλον, εξωτερικό περιβάλλον, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη, δημόσιες πολιτικές και κίνητρα, επιχειρηματική δραστηριότητα

5.1 Επιχειρηματική δραστηριότητα και επιχειρηματικό περιβάλλον

Κάθε επιχείρηση, δημιουργείται, αναπτύσσεται, λειτουργεί και εξελίσσεται μέσα σ' ένα «επιχειρηματικό περιβάλλον», το οποίο επηρεάζει και επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες που διαμορφώνουν τις νέες συνθήκες όπου πρέπει να λειτουργήσει και να αναπτυχθεί η επιχείρηση. Οι βασικοί παράγοντες που διαμορφώνουν το νέο περιβάλλον της επιχείρησης είναι αφενός οι διαθέσιμοι πόροι και οι παραγωγικοί συντελεστές της επιχείρησης, αφετέρου και οι οικονομικοί παράγοντες που περιλαμβάνουν το οικονομικό σύστημα, οι τεχνολογικοί παράγοντες όπου περιλαμβάνουν την εφαρμογή νέων τρόπων μετατροπής των παραγωγικών συντελεστών σε αγαθά και οι υπηρεσίες, οι πολιτικοί και θεσμικοί παράγοντες που διαμορφώνουν το θεσμικό πλαίσιο και επίσης οι κοινωνικοί εκείνοι παράγοντες που διαμορφώνουν το γενικό κοινωνικό πλαίσιο μέσα στο οποίο οι διοικούντες μιας επιχείρησης θα πρέπει να αναπτύσσουν τη δράση τους (Καραγιάννης, Κορρές, & Ζαρίφης, 2001).

Το σύγχρονο περιβάλλον της επιχείρησης αλλάζει ριζικά και διαφέρει σημαντικά από εκείνο που αντιμετώπιζαν οι επιχειρήσεις προ δύο και τριών δεκαετιών. Πιο συγκεκριμένα, τα βασικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του νέου επιχειρηματικού περιβάλλοντος έχουν ως εξής:

- Πολλές επιχειρήσεις επενδύουν σημαντικά ποσά για έρευνα και τεχνολογία, και η εισαγωγή νέων τεχνολογικών μεθόδων αλλάζει ριζικά τη μορφή των επιχειρήσεων αλλά και την αγοράς
- Παρατηρείται μετακίνηση της παραγωγικής δραστηριότητας από τους παραδοσιακούς βιομηχανικούς κλάδους, στους τομείς των υπηρεσιών αλλά και σε εξειδικευμένους τομείς
- Διαμορφώνεται μια καινούργια διοικητική δομή που είναι το αποτέλεσμα των συγχωνεύσεων και των στρατηγικών συμμαχιών
- Διαμορφώνεται ένα νέο σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο, όπου ενισχύεται ο καταναλωτικός ρόλος και η απαίτηση για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων των καταναλωτών

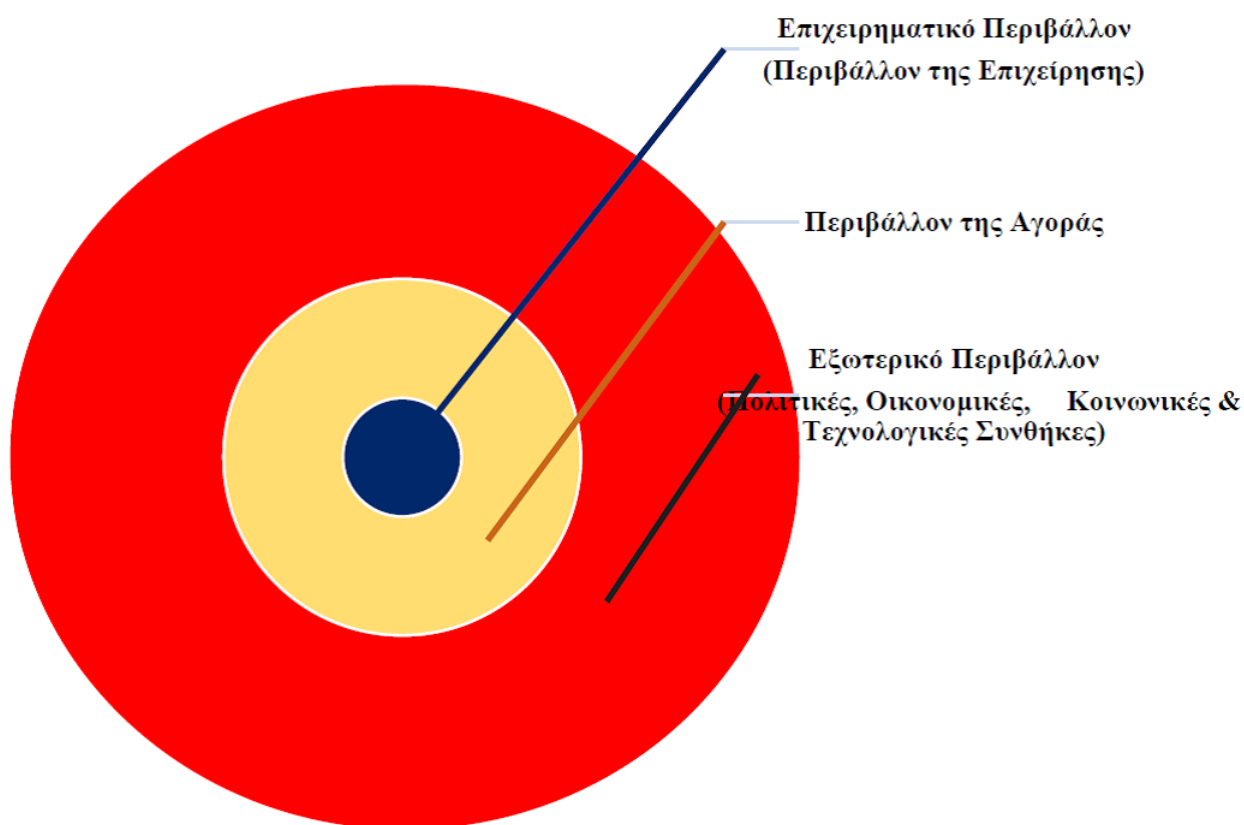
Τα παραπάνω χαρακτηριστικά γνωρίσματα του νέου επιχειρηματικού περιβάλλοντος δημιουργούν νέες συνθήκες στις οποίες οι επιχειρήσεις καλούνται να διαδραματίσουν μια νέα επιχειρηματική και παραγωγική δραστηριότητα.

Η έννοια του περιβάλλοντος λοιπόν αφορά τον εσωτερικό και εξωτερικό εκείνο χώρο όπου δραστηριοποιείται και αναπτύσσει δραστηριότητα η επιχείρηση. Το περιβάλλον μπορεί να διακριθεί στις ακόλουθες κατηγορίες (Πολυχρονόπουλος, & Κορρές, 2005):

- Το εσωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν εκείνοι οι παράγοντες μέσα σ' έναν οργανισμό (μια επιχείρηση) που απαρτίζουν τους πόρους του, κατά κύριο λόγο, οικονομικοί, φυσικοί, ανθρωπίνους και τεχνολογικοί.
- Το εξωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν οι εκτός & έξωθεν από την επιχείρηση παράγοντες, οι οποίοι όμως την επηρεάζουν και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Οι παράγοντες αυτοί είναι, κατά κύριο λόγο, οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί και τεχνολογικοί:
  - ο Οικονομικοί παράγοντες: αφορούν την κατάσταση της οικονομίας, όπως για παράδειγμα ο πληθωρισμός, επιτόκια, δείκτες ανεργίας, οι πελάτες και οι ανταγωνιστές μιας επιχείρησης.
  - ο Πολιτικοί παράγοντες: αφορούν τους νόμους σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, όπως για παράδειγμα η εργατική νομοθεσία, η φορολογική νομοθεσία, νομοθεσία για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις κ.λπ.
  - ο Κοινωνικοί παράγοντες: αφορούν τη δημογραφική κατάσταση, όπως επίσης τους ηθικούς κώδικες εργασίας, τις προσωπικές αξίες και τις γενικές πολιτιστικές αξίες.
  - ο Τεχνολογικοί παράγοντες: η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών αφορά για παράδειγμα τη διαδικασία καινοτομιών, τη διαδικασία μεταφοράς τεχνολογίας και τις νέες ανταγωνιστικές τεχνολογίες αιχμής.

Οι επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται, αναπτύσσονται και εξελίσσονται με βάση συγκεκριμένους εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες, για παράδειγμα τις οικονομίες κλίμακας, δηλαδή τη συσχέτιση μακροχρόνιου κόστους με τον όγκο παραγωγής, τη δυνατότητα της διαφοροποίησης του προϊόντος, την προσέλκυση των νέων καταναλωτών, την κερδοφορία, την παραγωγικότητα και τον ανταγωνισμό από τις άλλες επιχειρήσεις της αγοράς, καθώς και τις ισχύουσες οικονομικές, κοινωνικές, θεσμικές τεχνολογικές συνθήκες.

Η ανάλυση του περιβάλλοντος έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σημασία για τη βιωσιμότητα, την εξέλιξη και την ανάπτυξη της επιχείρησης. Η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα μιας επιχειρηματικής μονάδας επηρεάζονται από τη σωστή εκτίμηση και την αξιολόγηση του περιβάλλοντος, για παράδειγμα των διαθέσιμων πόρων της επιχείρησης, των νέων οικονομικών, πολιτικών, κοινωνικών και τεχνολογικών συνθηκών που διαμορφώνουν το επιχειρηματικό πλαίσιο.

Διάγραμμα 5.1 Εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον

Πηγή: Ίδια επεξεργασία.

Το εσωτερικό περιβάλλον διαμορφώνεται από το περιβάλλον της επιχείρησης, δηλαδή το επιχειρηματικό περιβάλλον, ενώ το εξωτερικό περιβάλλον διαμορφώνεται από το περιβάλλον της αγοράς και το εξωτερικό/μακροπεριβάλλον που διαμορφώνεται από τις οικονομικές, πολιτικές, κοινωνικές-θεσμικές και τεχνολογικές συνθήκες, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5.1.

Το εξωτερικό περιβάλλον μπορεί να αναλυθεί σε μικρο- και σε μακροπεριβάλλον· το μικροπεριβάλλον αποτελεί η αγορά, δηλαδή ο κλάδος όπου μετέχει η συγκεκριμένη επιχείρηση, το πλαίσιο και η μορφή του ανταγωνισμού, ενώ με το μακροπεριβάλλον εννοούμε το εύρος όλης της οικονομικής δραστηριότητας, της κοινωνίας, του κράτους, τον παρεμβατισμό και τις τεχνολογικές συνθήκες (Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005). Οι βασικοί προσδιοριστικοί αυτοί παράγοντες παρουσιάζονται στον Πίνακα 5.1. Πιο συγκεκριμένα οι παράγοντες που επηρεάζουν το μακροπεριβάλλον είναι:

- **Πολιτικοί παράγοντες (Political):** Αυτοί οι παράγοντες αφορούν τις πολιτικές αποφάσεις, όπως για παράδειγμα νομικό πλαίσιο, αποφάσεις, πολιτικές αλλαγές, το πολιτικό-νομικό πλαίσιο, τη νομοθεσία για περιβάλλον, την κυβερνητική πολιτική και σταθερότητα.
- **Οικονομικοί παράγοντες (Economic):** Πρόκειται για παράγοντες που έχουν άμεση σχέση με τις οικονομικές συνθήκες, όπως για παράδειγμα τη φορολογία, τις επιδοτήσεις, τα δάνεια, τον πληθωρισμό, τα επιτόκια, την οικονομική σταθερότητα και ανάπτυξη.
- **Κοινωνικοί παράγοντες (Social):** Πολιτισμικοί και κοινωνικοί παράγοντες που αφορούν, για παράδειγμα, τη δημογραφική εξέλιξη, τα εργασιακά και ανθρώπινα δικαιώματα, τον σεβασμό του φυσικού περιβάλλοντος, την εξειδίκευση, τη διανομή του εισοδήματος, τον καταναλωτισμό, τον συνδικαλισμό και την κοινωνική σταθερότητα και συνοχή.
- **Τεχνολογικοί παράγοντες (Technology):** Πρόκειται για τα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα, την εισαγωγή τους, όπως για παράδειγμα τη μεταφορά, διάχυση και την εισαγωγή νέων τεχνολογιών, τη δημιουργία ενός νέου software, τις κρατικές δαπάνες που γίνονται για έρευνα & ανάπτυξη, την προσαρμογή των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, τη σταθερότητα, παραγωγικότητα και ανταγωνιστικότητα του τεχνολογικού περιβάλλοντος.

Πίνακας 5.1 Βασικοί προσδιοριστικοί παράγοντες ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος

Προσδιοριστικοί παράγοντες
<ul style="list-style-type: none">
• Το οικονομικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τις μακροοικονομικές πολιτικές –δημοσιονομική, νομισματική, φορολογική πολιτική– και το επενδυτικό πλαίσιο που καθορίζουν, για παράδειγμα την ευκολία πρόσβασης στο επενδυτικό κεφάλαιο, την προσέλκυση εγχωρίων και ξένων επενδύσεων κ.λπ.
<ul style="list-style-type: none">
• Το κοινωνικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τις δημογραφικές μεταβολές, τις εργασιακές σχέσεις, τις επαγγελματικές ενώσεις και τα σωματεία, το βασικό εκπαιδευτικό σύστημα, τις υποδομές, την ποιότητα του εργατικού δυναμικού, την ποιότητα της εκπαίδευσης και την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού.
<ul style="list-style-type: none">
• Το πολιτικό και το τεχνολογικό περιβάλλον που περιλαμβάνει την εθνική διακυβέρνηση και τις δομικές κυβερνητικές πολιτικές, τις κρατικές πολιτικές υποστήριξης, τις πολιτικές που σχετίζονται με τη φορολόγηση κεφαλαίων για Ε&ΤΑ, την ύπαρξη ευέλικτων οργανωτικών δομών.
<ul style="list-style-type: none">
• Το θεσμικό και νομικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τις νομοθετικές και μακροοικονομικές ρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα τη φορολογία, τους κανόνες επιχειρησιακής διαχείρισης, τα δασμολόγια, το πλαίσιο του ανταγωνισμού.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία.

5.2 Επιχειρηματικότητα και οικονομική πολιτική

Η οικονομική πολιτική στοχεύει στην ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της επιχειρηματικότητας καθόσον η επιχειρηματικότητα θεωρείται βασικός μοχλός που προσδιορίζει τη κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη. Βασικός στόχος της οικονομικής πολιτικής (economic policy) είναι η σταθεροποίηση της οικονομίας και η ανάπτυξη, με την επίτευξη του επιπέδου πλήρους απασχόλησης και με την ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας, έτσι ώστε ταυτόχρονα να υπάρχει οικονομική μεγέθυνση (economic growth) και κοινωνική ανάπτυξη (social development).

Με τον όρο «οικονομική πολιτική» θεωρούνται τα βασικά εργαλεία και οι βασικές πολιτικές που σχετίζονται με τη δημοσιονομική πολιτική (public fiscal policy) καθώς επίσης και με τη νομισματική πολιτική (monetary policy). Με την οικονομική πολιτική επιδιώκεται μέσα από τα βασικά εργαλεία και τις βασικές πολιτικές της δημοσιονομικής πολιτικής και της νομισματικής πολιτικής, να μπορέσει να αναπτυχθεί η παραγωγική διαδικασία και να επέλθει εξισορρόπηση της συνολικής δαπάνης και της συνολικής παραγωγής και προσφοράς (Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005).

Η οικονομική πολιτική καθορίζει την αναπτυξιακή διαδικασία και το πλαίσιο της οικονομικής μεγέθυνσης και της ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα, η οικονομική πολιτική μεταξύ άλλων στοχεύει στα εξής (Κανελλόπουλος, 1977· Σκούντζος, 1999· Χασσίδ & Καραγιάννης, 1999):

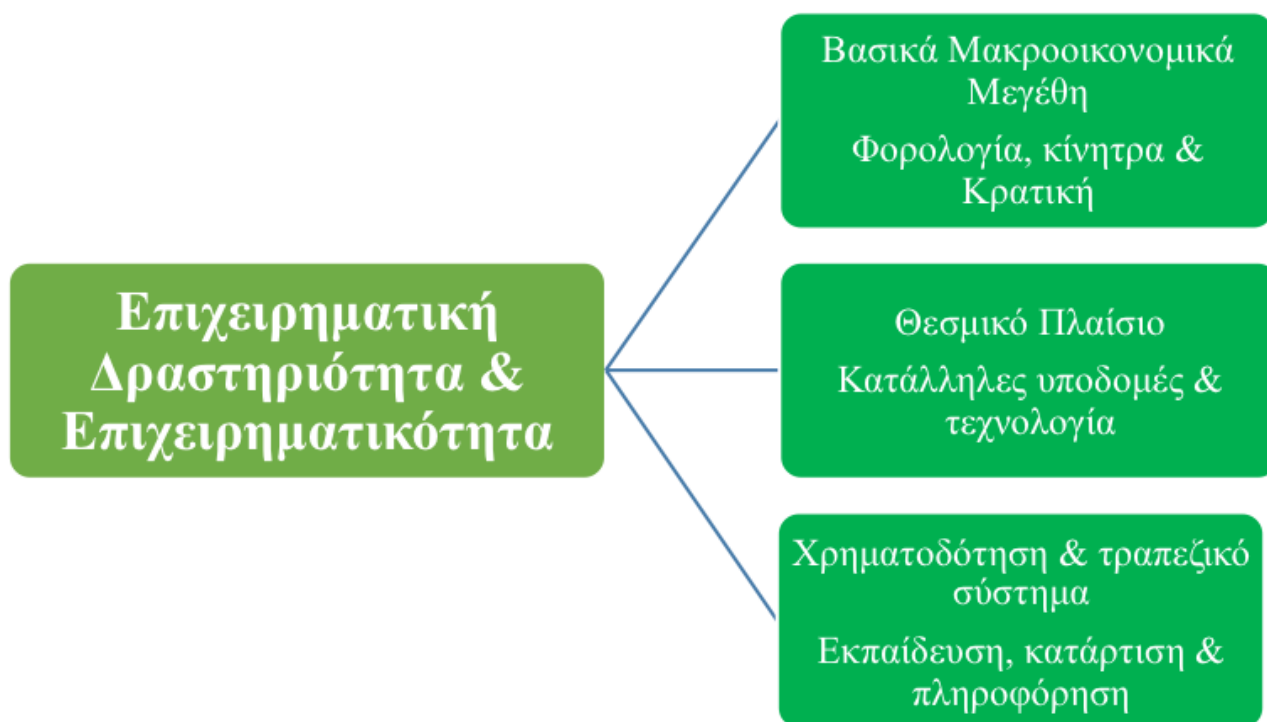
- Αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ανάπτυξη της παραγωγικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Ισοκατανομή και αύξηση του εισοδήματος.
- Αύξηση της παραγωγής, των εισοδημάτων, των αποταμιεύσεων και των επενδύσεων.
- Αύξηση απασχόλησης και μείωση ανεργίας.
- Σταθερότητα του επιπέδου τιμών.
- Οικονομική σταθερότητα και επίτευξη μεγάλων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.
- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας, των εξαγωγών και μείωση των ελλειμμάτων του ισοζυγίου πληρωμών.

Η οικονομική πολιτική αποτελεί το σύνολο των μέτρων και των κινήτρων που σχεδιάζει, θεσμοθετεί και εφαρμόζει μια κυβέρνηση στο πλαίσιο της προσπάθειάς της για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και περαιτέρω για την επίτευξη της οικονομικής ανάπτυξης και της σταθερότητας.

Τα σύγχρονα κράτη έχουν συνειδητοποιήσει τον σημαντικό ρόλο και τις θετικές επιπτώσεις της επιχειρηματικότητας στην παραγωγική διαδικασία και στην οικονομική ανάπτυξη και έχουν υιοθετήσει μέτρα οικονομικής πολιτικής και νόμους για την ενίσχυση και προώθησή της.

Τα μέτρα μακροοικονομικής αλλά και κλαδικής πολιτικής και οι κρατικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στοχεύουν τόσο στην αξιοποίηση και τη σωστή κατανομή των διαθέσιμων πόρων όσο και στη μείωση των κινδύνων και της αβεβαιότητας της αγοράς, αλλά και στην αύξηση του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος και στην ανάπτυξη της αγοράς (Κανελλόπουλος, 1977· Σκούντζος, 1999).

Το γενικό οικονομικό περιβάλλον μιας χώρας, διαμέσου των μέτρων οικονομικής πολιτικής αλλά και των μέτρων κλαδικής πολιτικής, στοχεύει στην ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας και της επιχειρηματικότητας και ιδιαίτερα των νέων και Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) που αποτελούν τη βασική δομή, την πλειοψηφία και τον κορμό των επιχειρήσεων στην Ελλάδα (Χασσίδ & Καραγιάννης, 1999), όπως παρουσιάζονται στο Διάγραμμα 5.2.

Διάγραμμα 5.2 Βασικά μέτρα οικονομικής πολιτικής και επιχειρηματικότητα

Πηγή: Ίδια επεξεργασία.

Τα βασικότερα μέτρα οικονομικής πολιτικής αφορούν τα εξής (Καραγιάννης, Κορρές, & Ζαρίφης, 2001):

- Τα κατάλληλα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη: τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη επηρεάζουν άμεσα την ανάπτυξη των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας, όπως η οικονομική σταθερότητα, ο πληθωρισμός, τα επιτόκια, η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος. Για παράδειγμα, τα χαμηλά επιτόκια και ο πληθωρισμός, σε συνδυασμό με την οικονομική σταθερότητα και τη μείωση των κινδύνων και την αβεβαιότητα της αγοράς, αποτελούν βασικούς παράγοντες που ενισχύουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και την επιχειρηματικότητα και κατ' επέκταση την αύξηση των επενδύσεων, της παραγωγής, της απασχόλησης, των εισοδημάτων, της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης.
- Το θεσμικό πλαίσιο: το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, όπως για παράδειγμα το νομοθετικό πλαίσιο, οι βασικές υποδομές, η κατάλληλη κουλτούρα, βοηθούν σημαντικά στη μείωση της γραφειοκρατίας, την αύξηση της εμπιστοσύνης και κατά συνέπεια στην ανάπτυξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων, των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.
- Η φορολογία, τα κίνητρα και η κρατική παρέμβαση: Η σταθερότητα και αξιοπιστία του φορολογικού συστήματος, η μείωση της φορολογίας, η ύπαρξη επιδοτήσεων και κινήτρων για τους νέους και μικρούς επιχειρηματίες, η αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, η κρατική παρέμβαση για τη μείωση του αθέμιτου ανταγωνισμού, η ίση πρόσβαση και η δυνατότητα στους κρατικούς διαγωνισμούς είναι μερικοί από τους βασικούς παράγοντες που ενισχύουν και εδραιώνουν την ανάπτυξη των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.
- Χρηματοδότηση και τραπεζικό σύστημα: η δυνατότητα χρηματοδότησης της επιχειρηματικής προσπάθειας ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η επιδότηση των επιτοκίων δανεισμού αλλά και η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος αποτελούν βασικούς παράγοντες για την ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
- Κατάλληλες υποδομές και τεχνολογία: η ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής για τη διακίνηση και

εμπόρια των προϊόντων, όπως είναι οι δρόμοι και τα λιμάνια, καθώς επίσης η πρόσβαση, ενίσχυση, ανάπτυξη και διάχυση των καινοτομικών δραστηριοτήτων και των νέων τεχνολογιών συμβάλλουν ιδιαίτερα στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.

- Η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η πληροφόρηση και οι συμβουλές για προώθηση της επιχειρηματικότητας: η ύπαρξη του κατάλληλου εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, καθώς επίσης και η δυνατότητα πληροφόρησης, διευκολύνσεων, συμβουλών και προώθησης της επιχειρηματικότητας συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της παραγωγικής διαδικασίας, των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.

Παράδειγμα 1:

Επιχειρηματίας είναι εκείνος που γνωρίζει και υλοποιεί μια συγκεκριμένη επιχειρηματική ιδέα που του αποφέρει οικονομικό όφελος. Ο επιχειρηματίας αποτελεί μέρος των ανθρώπινων πόρων που χρησιμοποιεί μια επιχείρηση για την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών. Ο επιχειρηματίας επιδιώκει πρώτα το ατομικό του συμφέρον, αλλά επίσης είναι ιδιαίτερα χρήσιμος και για το σύνολο της κοινωνίας. Η ανάπτυξη των επιχειρηματιών δεν είναι ανεξάρτητη από το κοινωνικό και οικονομικό περιβάλλον. Η ενθάρρυνση και ενίσχυση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του πολιτισμού και της ανάπτυξης μιας χώρας. Οι περισσότερες οικονομικά και τεχνολογικά αναπτυγμένες χώρες εφαρμόζουν διάφορες οικονομικές πολιτικές με στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής και παραγωγικής δραστηριότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και κατά συνέπεια την επίτευξη της ανάπτυξης. Για παράδειγμα:

Οι Ηνωμένες Πολιτείες από τη δεκαετία του 1950 και η Ιαπωνία από τη δεκαετία του 1960 εφάρμοσαν ειδικές πολιτικές με στόχους τα εξής:

- Παροχή οικονομικής βοήθειας, πληροφόρησης και τεχνογνωσίας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Διατήρηση του ελεύθερου ανταγωνισμού και ενίσχυση των υποδομών για την αύξηση της αποδοτικότητας και παραγωγικότητας στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Σταθερότητα του θεσμικού, οικονομικού και τραπεζικού πλαισίου για την ενίσχυση της εμπιστοσύνης, τη μείωση της γραφειοκρατίας και των κινδύνων και της αβεβαιότητας.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταρτίσει και εφαρμόζει πρόγραμμα για την ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων με τους εξής στόχους:

- Ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων σε περιφερειακό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.
- Βελτίωση της χρηματοδότησης με την παροχή δανείων, επιδότηση δανεισμού, ευνοϊκών φορολογικών ρυθμίσεων, παροχή κινήτρων, εγγυήσεων και πληροφοριών για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.
- Ενίσχυση της καινοτομικής δραστηριότητας, κατάρτιση και εξειδίκευση του ανθρώπινου δυναμικού και τόνωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

5.3 Ανάλυση S.W.O.T.-VRIO & Ανάλυση Χάσματος (Gap Analysis)

Η ανάλυση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος μας διευκολύνει ώστε να μπορέσουμε να αξιολογήσουμε τα δεδομένα για μια επιχείρηση, μια αγορά και μια οικονομία ώστε να καταλήξουμε σε ορισμένα συμπεράσματα και επαναπροσδιορισμό των στόχων και των προτεραιοτήτων.

Οι σύγχρονες τεχνικές αναλύσεις που μπορούμε να δανειστούμε από τις τεχνικές του management είναι οι εξής (Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005):

- Η ανάλυση περιβάλλοντος.
- Η ανάλυση χάσματος.
- Η ανάλυση SWOT.
- Η ανάλυση Vrio.

Η ανάλυση περιβάλλοντος αφορά τόσο την ανάλυση του εσωτερικού & επιχειρηματικού περιβάλλοντος όσο και την ανάλυση του γενικότερου εξωτερικού περιβάλλοντος, (Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005).

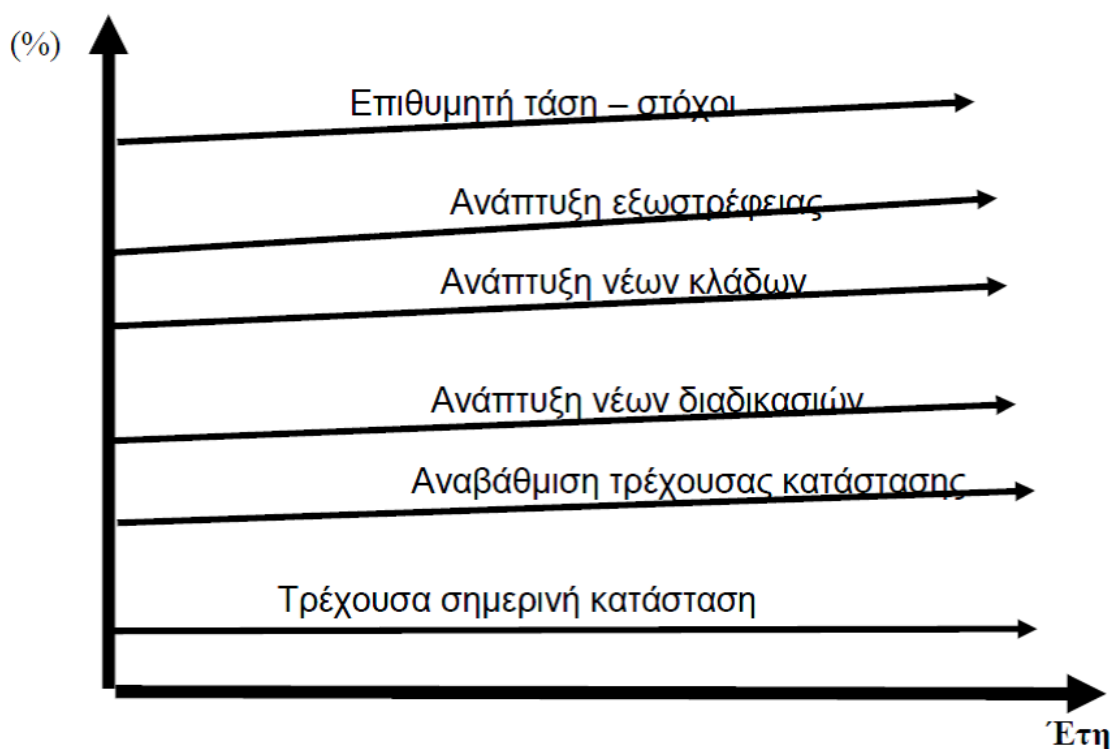
Όπως αναφέραμε, το εσωτερικό περιβάλλον απαρτίζεται από εκείνους τους παράγοντες που αποτελούν τους διαθέσιμους πόρους και τους διαθέσιμους παραγωγικούς συντελεστές της επιχείρησης, όπως για παράδειγμα οι οικονομικοί πόροι, δηλαδή τα κεφάλαια και επενδύσεις, οι φυσικοί πόροι, δηλαδή οι πρώτες ύλες, οι ανθρώπινοι πόροι, δηλαδή οι εργαζόμενοι, και οι τεχνολογικοί πόροι, η οργάνωση-διαχείριση και η εξειδίκευση.

Το εξωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης αποτελείται από εκείνους τους παράγοντες που καθορίζουν και διαμορφώνουν το γενικότερο πλαίσιο: P.E.S.T. (Political Economy Social Technology), δηλαδή οι πολιτικές συνθήκες, οικονομικές, κοινωνικές και τεχνολογικές συνθήκες.

Πιο συγκεκριμένα, ως οικονομικές συνθήκες εννοούμε την οικονομική κατάσταση. Πολιτικές συνθήκες είναι το θεσμικό πλαίσιο, οι νόμοι σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο. Με τις κοινωνικές συνθήκες αναφερόμαστε στη δημογραφική κατάσταση, στους ηθικούς κώδικες εργασίας και στις πολιτιστικές αξίες. Ενώ τεχνολογικές συνθήκες είναι η εισαγωγή και διάχυση των νέων καινοτομιών και των νέων τεχνολογιών.

Η ανάλυση χάσματος επικεντρώνεται σε ορισμένους βασικούς παράγοντες και παραμέτρους, του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος, ώστε να μπορέσουμε από την τρέχουσα-τωρινή κατάσταση να μεταβούμε σε έναν επιθυμητό στόχο. Για παράδειγμα, όπως παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 5.3, τα τέσσερα ενδεικτικά βασικά στάδια και οι βασικές δραστηριότητες που «ωθούν» στην αναπτυξιακή διαδικασία και την ανάπτυξη αφορούν τα εξής ((Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005· Carayannis & Korres, 2012, 2013):

- Ανάπτυξη των τρεχουσών δραστηριοτήτων και αναβάθμιση της υπάρχουσας κατάστασης, που αποτελεί το πρώτο βασικό επίπεδο (πρώτο βήμα) για την ανάπτυξη και την επίτευξη των νέων μας στόχων.
- Ανάπτυξη νέων διαδικασιών και υποδομών που αφορούν την οργάνωση, τη διαχείριση και τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής και της επιχειρηματικής διαδικασίας, που αποτελεί το δεύτερο βασικό επίπεδο (δεύτερο βήμα) για την ανάπτυξη και την επίτευξη των νέων μας στόχων.
- Ανάπτυξη νέων κλάδων και νέων δραστηριοτήτων που αφορά τόσο τη διαφοροποίηση προϊόντων όσο και δραστηριοτήτων (ποιοτικά και ποσοτικά), που αποτελεί το τρίτο βασικό επίπεδο (τρίτο βήμα) για την ανάπτυξη και την επίτευξη των νέων μας στόχων.
- Ανάπτυξη «εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας» με την ανάπτυξη της παραγωγικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, δηλαδή την επέκταση των πωλήσεων και τον μεγαλύτερο εξαγωγικό προσανατολισμό, που αποτελεί το τέταρτο και τελικό βασικό επίπεδο (τέταρτο βήμα) για την ανάπτυξη και την επίτευξη των νέων μας στόχων.

Διάγραμμα 5.3 Ανάλυση Χάσματος (Gap Analysis)

Πηγή: Ίδια επεξεργασία.

Η S.W.O.T (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) ανάλυση, δηλαδή η ανάλυση των Δυνατοτήτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών, χρησιμοποιείται τόσο σε επιχειρησιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο αγοράς και σε εθνικό επίπεδο για την αποτύπωση και παρουσίαση των προτάσεων και την καταγραφή των βασικών συμπερασμάτων. Η ανάλυση SWOT αποτελεί τεχνική προσωρινού προγραμματισμού που αξιολογεί τις δυνατότητες, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές μιας επιχείρησης με τη βοήθεια δεδομένων που συλλέγονται από συνεντεύξεις με επιλεγμένα στελέχη. Πιο συγκεκριμένα, η SWOT ανάλυση χρησιμοποιεί

τόσο το μικρο- όσο και το μακροπεριβάλλον. Για παράδειγμα, όπως παρουσιάζεται στον ακόλουθο Πίνακα 5.2, η καταγραφή μιας ελληνικής επιχείρησης μπορεί να γίνει με βάση τα εξής ((Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005· Carayannis & Korres, 2012, 2013):

- Τις δυνατότητες να αξιοποιηθεί και να εκμεταλλευτεί το μακροπεριβάλλον.
- Τις αδυναμίες που πηγάζουν από τη μη αξιοποίηση και εκμετάλλευση του μακροπεριβάλλοντος.
- Τις ευκαιρίες ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευτεί το μικροπεριβάλλον.
- Τις απειλές που προέρχονται κυρίως από το μικροπεριβάλλον.

Πίνακας 5.2 SWOT ανάλυση

SWOT	
ΑΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ (Strengths)	ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ (Weaknesses)
<ul style="list-style-type: none"> • Έμφαση σε μέτρα που θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και καινοτόμων δραστηριοτήτων • Αξιόλογη παρουσία ενός μεγάλου αριθμού εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού • Ύπαρξη των χρηματοδοτικών εισροών της Ε.Ε., των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δικτύων που συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των καινοτομικών δραστηριοτήτων και στη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Απουσία κρίσιμης μάζας οργανωμένης και ισχυρής ζήτησης για την ανάπτυξη των καινοτομικών δραστηριοτήτων • Έλλειψη εξειδικευμένης προσφοράς και χρηματοδότησης της καινοτομίας • Ελλείψεις σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου και φορέων, τεχνογνωσίας, δικτύωσης, συνεργασιών και μηχανισμών υποστήριξης
ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ (Opportunities)	ΑΠΕΙΛΕΣ (Threats)
<ul style="list-style-type: none"> • Δυνατότητα μεταφοράς τεχνογνωσίας και της χρηματοδότησης στις ελληνικές επιχειρήσεις από Ε.Ε. • Ανάπτυξη της εξειδίκευσης και συνεχούς κατάρτισης του ανθρώπινου δυναμικού. • Ενδυνάμωση, ανάπτυξη και επέκταση σε νέους δυναμικούς κλάδους όπου υπάρχει συγκριτικό πλεονέκτημα, και ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας. • Εκσυγχρονισμός βασικών υποδομών που σχετίζονται με τη δημιουργία και μεταφορά νέων τεχνολογιών και καινοτομικών δραστηριοτήτων. • Βελτίωση και ανάπτυξη των ποιοτικών υπηρεσιών με βάση τα διεθνή πρότυπα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Διεθνής κρίση & κρίση χρέους. • Υπερδιόγκωση δημόσιου τομέα & γραφειοκρατίας. • Η έλλειψη πληροφόρησης, οργάνωσης και διαχείρισης των πόρων. • Η επιφυλακτική στάση των τραπεζών ως προς τη συμβατότητα των προτεινόμενων επενδυτικών σχεδίων. • Υπερσυγκέντρωση δραστηριοτήτων στα μεγάλα αστικά κέντρα και εγκατάλειψη και ερημοποίηση της υπαίθρου. • Ελλιπής αξιοποίηση και κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού και των πλουτοπαραγωγικών πόρων της χώρας

Πηγή: *Ίδια επεξεργασία.*

Η VRIO (Value, Rarity, Imitability, Organisation) ανάλυση «συνδυάζει» τους παράγοντες της SWOT ανάλυσης με εκείνους του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος, όπως παρουσιάζει ο ακόλουθος Πίνακας 5.3. Παρουσιάζει μια ελληνική επιχείρηση και την ικανότητά της να αξιοποιήσει και να εκμεταλλευτεί τα συγκριτικά πλεονεκτήματα, τους πόρους και αξίες της ((Πολυχρονόπουλος & Κορρές, 2005· Carayannis & Korres, 2012, 2013).

Πίνακας 5.3 VRIO ανάλυση

VRIO			
<u>ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ</u> (Strengths)		<u>ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ</u> (Weaknesses)	
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	<ul style="list-style-type: none"> • Έμφαση σε μέτρα που θα υποστηρίξουν την ανάπτυξη νέων τεχνολογιών και καινοτόμων δραστηριοτήτων . • Πρόταση για «οριζόντιες» πολιτικές σχετικά με τις νέες τεχνολογίες και τις καινοτομικές δραστηριότητες που υποστηρίζουν τομείς όπως τουρισμός, ναυτιλία, εμπόριο, αγροτικά προϊόντα και προϊόντα μεταποίησης υψηλότερης προστιθέμενης αξίας μέσω της ανάπτυξης των νέων τεχνολογιών και καινοτομικών δραστηριοτήτων. • Ύπαρξη των χρηματοδοτικών των εισροών της Ε.Ε., των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δικτύων που συμβάλλουν στη χρηματοδότηση των καινοτομικών δραστηριοτήτων και στη μεταφορά τεχνολογίας και τεχνογνωσίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Έλλειψη εξειδικευμένης προσφοράς και χρηματοδότησης της καινοτομίας. • Ελλείψεις σε επίπεδο θεσμικού πλαισίου και φορέων, τεχνογνωσίας, δικτύωσης, συνεργασιών και μηχανισμών υποστήριξης. • Κεντρικά σχεδιαζόμενη πολιτική καινοτομικής χρηματοδότησης και απουσία γεωγραφικών εξειδικεύσεων ανάλογα με τις ανάγκες των περιφερειακών αγορών. • Θέματα διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων και των περιφερειακών συγκριτικών πλεονεκτημάτων. 	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
	<u>ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ</u> (Opportunities)	<u>ΑΠΕΙΛΕΣ</u> (Threats)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Βελτίωση της χρηματοδότησης, των κινήτρων και επενδύσεων. • Βελτίωση στην αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων και των δαπανών για Ε&ΤΑ. • Εκσυγχρονισμός βασικών υποδομών που σχετίζονται με τη δημιουργία και μεταφορά νέων τεχνολογιών και καινοτομικών δραστηριοτήτων. • Βελτίωση και ανάπτυξη των ποιοτικών υπηρεσιών με βάση τα διεθνή πρότυπα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η έλλειψη πληροφόρησης, οργάνωσης και διαχείρισης των πόρων & η διεθνής κρίση. • Η επιφυλακτική στάση των τραπεζών ως προς τη συμβατότητα των προτεινόμενων επενδυτικών σχεδίων. • Χαμηλή ανταγωνιστικότητα της αγοράς. • Υπερσυγκέντρωση δραστηριοτήτων στα μεγάλα αστικά κέντρα και εγκατάλειψη και ερημοποίηση της υπαίθρου. • Έλλειψη κατασκευής των μεγάλων έργων υποδομής. 	

Πηγή: Ίδια επεξεργασία.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Carayannis, E. & Korres, G.M. (2012). *European Socio-Economic Integration: Challenges, Opportunities, and Lessons Learned*, Springer.
- Carayannis, E. & Korres, G.M. (2013). *The Innovation Union Status and the Road Ahead: A Socio-Economic Integration Perspective of the European Union*. New York: Edward and Elgar Series.
- Κανελλόπουλος, Α. (1977). Οικονομική της Αναπτύξεως: Ανάλυση & Πολιτική. Αθήνα: εκδόσεις Καραμπερόπουλος.
- Καραγιάννης, Α., Κορρές, Γ., & Ζαρίφης Α. (2001). Επιχειρηματικότητα και Ανάπτυξη. Αθήνα: εκδόσεις ΟΕΔΒ.
- Πολυχρονόπουλος, Γ., & Κορρές Γ. (2005). Βασικές Αρχές Οικονομίας και Διοίκησης. Αθήνα: εκδόσεις Σταμούλης.
- Σκούντζος, Θ. (1999). Οικονομική Ανάπτυξη: Θεωρία & Πρακτική. Αθήνα: εκδόσεις Σταμούλης.
- Χασσίδ, Ι., & Καραγιάννης, Α.Δ. (1999). Η Επιχειρηματικότητα στην Ελληνική Οικονομία: Οικονομική και Κοινωνική Προσέγγιση. Αθήνα: εκδόσεις Interbooks.

Κριτήρια αξιολόγησης

Κριτήριο αξιολόγησης 1

Ποιες από τις επόμενες προτάσεις είναι σωστές;

(α). Το εξωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν οι εκτός & έξωθεν από την επιχείρηση παράγοντες, όπως για παράδειγμα, οι οικονομικοί παράγοντες και οικονομικές συνθήκες.
(β). Το εξωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν οι εκτός & έξωθεν από την επιχείρηση παράγοντες, όπως για παράδειγμα, οι κοινωνικοί παράγοντες και κοινωνικές συνθήκες.
(γ). Το εξωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν οι εκτός & έξωθεν από την επιχείρηση παράγοντες, όπως για παράδειγμα, οι πολιτικοί παράγοντες και πολιτικές συνθήκες.
(δ). Το εξωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν οι εκτός & έξωθεν από την επιχείρηση παράγοντες, όπως για παράδειγμα, οι τεχνολογικοί παράγοντες και τεχνολογικές συνθήκες.
(ε). Κανένα από τα άνω.
(ζ). Όλα τα άνω.

Απάντηση/Λύση

Η σωστή απάντηση είναι η (ε).

Το εξωτερικό περιβάλλον το διαμορφώνουν οι εκτός & έξωθεν από την επιχείρηση παράγοντες, οι οποίοι όμως την επηρεάζουν και αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Οι παράγοντες αυτοί είναι, κατά κύριο λόγο, οικονομικοί, πολιτικοί, κοινωνικοί και τεχνολογικοί:

Οικονομικοί παράγοντες: αφορούν την κατάσταση της οικονομίας, όπως για παράδειγμα ο πληθωρισμός, επιτόκια, δείκτες ανεργίας, οι πελάτες και οι ανταγωνιστές μιας επιχείρησης.

Πολιτικοί παράγοντες: αφορούν τους νόμους σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο, όπως για παράδειγμα η εργατική νομοθεσία, η φορολογική νομοθεσία, νομοθεσία για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις κ.λπ.

Κοινωνικοί παράγοντες: αφορούν τη δημογραφική κατάσταση, όπως επίσης τους ηθικούς κώδικες εργασίας, τις προσωπικές αξίες και τις γενικές πολιτιστικές αξίες.

Τεχνολογικοί παράγοντες: η εισαγωγή των νέων τεχνολογιών αφορά για παράδειγμα τη διαδικασία καινοτομιών, τη διαδικασία μεταφοράς τεχνολογίας και τις νέες ανταγωνιστικές τεχνολογίες αιχμής.

Κριτήριο αξιολόγησης 2

Ποιες από τις επόμενες προτάσεις είναι σωστές;

(α). Η οικονομική πολιτική, μεταξύ άλλων, στοχεύει στην αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού και στην ανάπτυξη της παραγωγικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας.
(β). Η οικονομική πολιτική, μεταξύ άλλων, στοχεύει στην ισοκατανομή και αύξηση του εισοδήματος και στην αύξηση της παραγωγής, των εισοδημάτων, των αποταμιεύσεων και των επενδύσεων.
(γ). Η οικονομική πολιτική, μεταξύ άλλων, στοχεύει στην αύξηση της απασχόλησης, τη μείωση της ανεργίας και στη σταθερότητα του επιπέδου τιμών.

(δ). Η οικονομική πολιτική, μεταξύ άλλων, στοχεύει στην οικονομική σταθερότητα, στην επίτευξη μεγάλων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης και στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας, των εξαγωγών και στη μείωση των ελλειμμάτων του ισοζυγίου πληρωμών.
(ε). Κανένα από τα άνω.
(ζ). Όλα τα άνω.

Απάντηση/Λύση

Η σωστή απάντηση είναι η (ε).

Η οικονομική πολιτική καθορίζει την αναπτυξιακή διαδικασία και το πλαίσιο της οικονομικής μεγέθυνσης και της ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα, η οικονομική πολιτική μεταξύ άλλων στοχεύει στα εξής:

- Αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και ιδιαίτερα του ανθρώπινου δυναμικού.
- Ανάπτυξη της παραγωγικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Ισοκατανομή και αύξηση του εισοδήματος.
- Αύξηση της παραγωγής, των εισοδημάτων, των αποταμιεύσεων και των επενδύσεων.
- Αύξηση απασχόλησης και μείωση ανεργίας.
- Σταθερότητα του επιπέδου τιμών.
- Οικονομική σταθερότητα και επίτευξη μεγάλων ρυθμών οικονομικής ανάπτυξης.
- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας, των εξαγωγών και μείωση των ελλειμμάτων του ισοζυγίου πληρωμών.

Κριτήριο αξιολόγησης 3

Ποιες από τις επόμενες προτάσεις είναι σωστές;

(α). Η ανάλυση περιβάλλοντος αφορά τόσο την ανάλυση του εσωτερικού & επιχειρηματικού περιβάλλοντος όσο και την ανάλυση του γενικότερου εξωτερικού περιβάλλοντος.
(β). Η ανάλυση χάσματος επικεντρώνεται σε ορισμένους βασικούς παράγοντες και παραμέτρους, του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος, ώστε να μπορέσουμε από την τρέχουσα-τωρινή κατάσταση να μεταβούμε σε έναν επιθυμητό στόχο.
(γ). Η S.W.O.T (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) ανάλυση, δηλαδή η ανάλυση των Δυνατοτήτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών, χρησιμοποιείται τόσο σε επιχειρησιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο αγοράς και σε εθνικό επίπεδο για την αποτύπωση και παρουσίαση των προτάσεων και την καταγραφή των βασικών συμπερασμάτων.
(δ). Η VRIO (Value, Rarity, Imitability, Organisation) ανάλυση «συνδυάζει» τους παράγοντες της SWOT ανάλυσης με εκείνους του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος.
(ε). Κανένα από τα άνω.
(ζ). Όλα τα άνω.

Απάντηση/Λύση

Οι σύγχρονες τεχνικές αναλύσεις που μπορούμε να δανειστούμε από τις τεχνικές του management είναι οι εξής (Κορρές, 2015):

- Η ανάλυση περιβάλλοντος.
- Η ανάλυση χάσματος.
- Η ανάλυση SWOT.
- Η ανάλυση Vrio.

Η ανάλυση περιβάλλοντος αφορά τόσο την ανάλυση του εσωτερικού & επιχειρηματικού περιβάλλοντος όσο και την ανάλυση του γενικότερου εξωτερικού περιβάλλοντος.

Η ανάλυση χάσματος επικεντρώνεται σε ορισμένους βασικούς παράγοντες και παραμέτρους, του εσωτερικού και του εξωτερικού περιβάλλοντος, ώστε να μπορέσουμε από την τρέχουσα-τωρινή κατάσταση να μεταβούμε σε έναν επιθυμητό στόχο.

Η S.W.O.T (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) ανάλυση, δηλαδή η ανάλυση των Δυνατοτήτων, Αδυναμιών, Ευκαιριών και Απειλών, χρησιμοποιείται τόσο σε επιχειρησιακό επίπεδο όσο και σε επίπεδο αγοράς και σε εθνικό επίπεδο για την αποτύπωση και παρουσίαση των προτάσεων και την καταγραφή των βασικών συμπερασμάτων.

Η VRIO (Value, Rarity, Imitability, Organisation) ανάλυση «συνδυάζει» τους παράγοντες της SWOT ανάλυσης με εκείνους του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος.

Κριτήριο αξιολόγησης 4

Με βάση τα παράλληλα κείμενα και τις μέχρι τώρα γνώσεις σας από τα κείμενα, να αναλύσετε τα βασικά μέτρα οικονομικής και κρατικής πολιτικής που αφορούν τη στήριξη και την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Απάντηση/Λύση

Τα βασικότερα μέτρα οικονομικής πολιτικής αφορούν:

- Τα κατάλληλα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη: τα βασικά μακροοικονομικά μεγέθη επηρεάζουν άμεσα την ανάπτυξη των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας, όπως για παράδειγμα η οικονομική σταθερότητα, ο πληθωρισμός, τα επιτόκια, η αβεβαιότητα και ο κίνδυνος. Για παράδειγμα, τα χαμηλά επιτόκια και ο πληθωρισμός σε συνδυασμό με την οικονομική σταθερότητα και τη μείωση των κινδύνων και την αβεβαιότητα της αγοράς, αποτελούν βασικούς παράγοντες που ενισχύουν την επιχειρηματική δραστηριότητα και την επιχειρηματικότητα και κατ' επέκταση την αύξηση των επενδύσεων, της παραγωγής της απασχόλησης, των εισοδημάτων, της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης.
- Το θεσμικό πλαίσιο: το κατάλληλο θεσμικό πλαίσιο, όπως για παράδειγμα το νομοθετικό πλαίσιο, οι βασικές υποδομές, η κατάλληλη κουλτούρα, βοηθούν σημαντικά στη μείωση της γραφειοκρατίας, την αύξηση της εμπιστοσύνης και κατά συνέπεια στην ανάπτυξη των παραγωγικών δραστηριοτήτων, των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.
- Η φορολογία, τα κίνητρα και η κρατική παρέμβαση: Η σταθερότητα και αξιοπιστία του φορολογικού συστήματος, η μείωση της φορολογίας, η ύπαρξη επιδοτήσεων και κινήτρων για τους νέους και μικρούς επιχειρηματίες, η αποτελεσματική δημόσια διοίκηση, η κρατική παρέμβαση για τη μείωση του αθέμιτου ανταγωνισμού, η ίση πρόσβαση και η δυνατότητα στους κρατικούς διαγωνισμούς είναι μερικοί από τους βασικούς παράγοντες που ενισχύουν και εδραιώνουν την ανάπτυξη των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.
- Χρηματοδότηση και τραπεζικό σύστημα: η δυνατότητα χρηματοδότησης της επιχειρηματικής προσπάθειας ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, η επιδότηση των επιτοκίων δανεισμού αλλά και η σταθερότητα του τραπεζικού συστήματος αποτελούν βασικούς παράγοντες για την ενίσχυση και ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας.
- Κατάλληλες υποδομές και τεχνολογία: η ύπαρξη της κατάλληλης υποδομής για τη διακίνηση και εμπόρια των προϊόντων, όπως για παράδειγμα είναι οι δρόμοι και τα λιμάνια, καθώς επίσης η πρόσβαση, ενίσχυση, ανάπτυξη και διάχυση των καινοτομικών δραστηριοτήτων και των νέων τεχνολογιών συμβάλλουν ιδιαίτερα στην ανάπτυξη των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.
- Η εκπαίδευση, η κατάρτιση, η πληροφόρηση και οι συμβουλές για προώθηση της επιχειρηματικότητας: η ύπαρξη του κατάλληλου εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, καθώς επίσης και η δυνατότητα πληροφόρησης, διευκολύνσεων, συμβουλών και προώθησης της επιχειρηματικότητας συμβάλλουν σημαντικά στην ανάπτυξη της παραγωγικής διαδικασίας, των επιχειρηματικών σχεδίων και της επιχειρηματικότητας.